

SUMMIT NATO V BRUSELU

Závěry vrcholné schůzky Severoatlantické aliance z července 2018

Summit NATO je pravidelné zasedání hlav států a vlád členských zemí, při kterém vyhodnocují a vytváří strategické vedení činností Aliance. Koná se přibližně jednou za dva roky. Summit je důležitým prvkem v rozhodovacím procesu NATO, například se zde zavádějí nové politiky, přijímají noví členové, zahajují významné iniciativy a rozvíjí partnerství s nečlenskými státy.

Bruselský summit navázal na předchozí summity ve Walesu (2014) a Varšavě (2016). Prvním velkým tématem bylo Rusko a jeho agresivní politika. Představitelé členských zemí NATO se dále zabývali hrozbami islámského terorismu a situací v Afghánistánu a v neposlední řadě řešili nedostatečnou výši prostředků, jež vydávají členské země na svou obranu. Probíhala také jednání mezi představiteli NATO a Evropské unie o spolupráci v oblasti bezpečnosti.

Reakce na současnou ruskou politiku

Aliance odsoudila agresivní chování Ruska vůči Ukrajině a vyjádřila nesouhlas s přítomností jeho vojáků na území Gruzie a Moldávie, za jejichž území celistvost se postavila. Kritiku Rusko sklidilo také za netransparentnost ohledně nového raketového systému 9M729, který dle USA porušuje smlouvu o jaderných zbraních středního dosahu. Ve spojitosti s Ruskem pak Spojené státy kritizovaly i Německo kvůli plánované výstavbě plynovodu Nord Stream 2, který by mohl zvýšit německou závislost na Rusku. Dle NATO však jde o vnitřní záležitost Německa, nikoliv celé aliance.

Jako reakci na ruské chování přijala Aliance několik opatření:

- » Plán „4 x 30“, tedy plán mít v roce 2020 30 mechanizovaných praporů, 30 bojových letek a 30 vojenských námořních lodí přepravených zasáhnout do 30 dnů.
- » Možnost využití článku 5 Washingtonské úmluvy i v případě hybridního útoku.
- » Závazek posilovat obranu v oblasti kyberbezpečnosti.
- » Balík opatření pro usnadnění přesunu vojsk přes Atlantik i po Evropě.

Zbraně hromadného ničení

Na Summitu zaznělo jasné varování před šířením zbraní hromadného ničení a porušování dohod o jejich omezení. Krom Ruska a Íránu se kritika nevyhnula ani Korejské lidově demokratické republice, kterou Aliance vyzvala k zastavení jaderného programu, vyslovila též solidaritu s Japonskem, Korejskou republikou a Novým Zélandem a vyzvala světové společenství k pokračování sankcí vůči severokorejskému režimu. NATO také odsoudilo útoky chemickými zbraněmi v Sýrii a požádalo, aby jejich pachatelé byli hnáni k zodpovědnosti. Dále se členové Aliance vyslovili pro podporu snižování počtu ruských a amerických jaderných zbraní.

Střední východ a severní Afrika

Zástupci zemí Aliance se věnovali také Blízkému a Střednímu východu a severní Africe, kde NATO dlouhodobě působí nebo nedávno působilo. V rámci tohoto tématu Aliance:

- » Sdělila, že bude dále pokračovat v boji proti terorismu.
- » Potvrdila závazek pokračovat ve snaze o dosažení míru a stability v Afghánistánu.

„Již více než dvě desetiletí se NATO snažilo vybudovat partnerství s Ruskem, a to i prostřednictvím mechanismu Rady NATO-Rusko (NRC). Nedávné aktivity a kroky Ruska snížily stabilitu a bezpečnost, zvýšily nepředvídatelnost a změnily bezpečnostní prostředí. Zatímco NATO své mezinárodní závazky dodržuje, Rusko porušilo hodnoty, zásady a závazky, které jsou základem vztahů mezi ním a NATO.“

Z textu deklarace bruselského summitu

„Vyzýváme všechny státy, aby zvýšily úsilí o účinné potírání šíření zbraní hromadného ničení prostřednictvím všeobecné a úplné implementace Úmluvy o chemických zbraních a Úmluvy o biologických a toxinových zbraních, Smlouvy o nešíření jaderných zbraní a prostřednictvím bezpečnostní iniciativy proti šíření zbraní, rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1540 a 2325, a iniciativy týkající se ověřování jaderného odzbrojení.“

Z textu deklarace bruselského summitu

- » Ozámila navýšení finanční podpory afghánských bezpečnostních sil do roku 2024.
- » Ocenila úsilí irácké armády a vlády v boji proti tzv. Islámskému státu
- » Pochválila spolupráci s Tuniskem a Jordánskem
- » Odsouhlasila spuštění nové výcvikové a poradenské mise v Iráku
- » Schválila nový balíček plánů a opatření pro spolupráci se státy Blízkého východu a severní Afriky.
- » Podpořila libyjský proces národního usmíření a spolupráci libyjských stran s OSN.
- » Vyjádřila znepokojení nad zintenzivněním iránských raketových testů.

Výdaje na obranu

Velkým tématem summitu byly také výdaje na obranu. Většina členských zemí totiž neplní závazek vydávat alespoň 2 % HDP, a ani jej v dohledné době nesplní, ač si tento cíl NATO odsouhlasilo na summitu ve Walesu v roce 2014. Nedůslednost evropských členů Aliance v plnění závazku se stala terčem ostré kritiky ze strany amerického prezidenta Donalda Trumpa. Členské státy se následně ve svém prohlášení zavázaly, že v navyšování budou pokračovat. Představitelé Aliance tuto snahu ocenili, nicméně uznali, že je čeká ještě spousta práce.

Balkánský poloostrov

Balkánský poloostrov, především jeho západní část, označila Aliance za region strategického významu. Ocenila silící vazby se Srbskem, které vyzvala, aby pokračovalo v dialogu s Kosovem. V něm stále probíhá alianční mise KFOR, již NATO označilo za úspěšnou a vyjádřilo se pro její pokračování. Dále Aliance vyzvala Makedonii, aby přistoupilo k zahájení přístupových rozhovorů, jakmile dořeší svůj spor o název země s Řeckem.

Česko na summitu

Česko se na summitu zastupovali prezident Miloš Zeman, premiér Andrej Babiš a náměstek ministra obrany Jakub Landovský. Spolu s ostatními členskými zeměmi se Česká republika zavázala v pokračování navyšování výdajů na obranu s cílem dosáhnout 2 % HDP, ideálně již v roce 2024. Čeští zástupci také deklarovali připravenost zapojit se do nové výcvikové mise v Iráku a rovněž oznámili navýšení počtu vojáků v Afghánistánu z 250 na 390.

„Existuje politické očekávání, že spojenci budou věnovat 2 % HDP na obranu. To je politická realita. Ale neslibili jsme, že to uděláme během jednoho roku. Slíbili jsme, že to uděláme v průběhu desetiletí.“
Jens Stoltenberg, generální tajemník NATO

Bibliografie a zdroje k tématu:

- » NATO (2018): Brussels Summit Declaration (https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_156624.htm)
- » Ministerstvo obrany ČR (2018): SUMMIT NATO 2018 - BRUSEL, BELGIE (<http://www.mocr.army.cz/nato/summit/2018/summit-nato-2018---brusel--belgie-201369/>)
- » Natoaktual.cz (2018): SPECIÁL: Summit NATO v Bruselu 2018 (http://www.natoaktual.cz/special-summit-nato-v-bruselu-2018-da9-/na_projekty.aspx?c=A180206_081605_na_projekty_m02)
- » Natoaktual.cz (2018): NATO zvyšuje bojovou připravenost. Umožní to plán s názvem Čtyřikrát třicet (http://www.natoaktual.cz/nato-4-30-aliance-stoltenberg-nasazeni-operace-velitel-pcl-/na_zpravy.aspx?c=A180623_202345_na_zpravy_m00)
- » Natoaktual.cz (2018): Trump zdvojnásobil požadavky na výdaje, NATO ho přesvědčuje o jednotě (http://www.natoaktual.cz/nato-summit-trump-vydaje-aliance-brusel-obrana-fl-/na_zpravy.aspx?c=A180713_154010_na_zpravy_m00)
- » Natoaktual.cz (2018): Dramatický týden NATO s Donaldem Trumpem. Putinovi neustoupil, ale na stůl se vrátilo téma protiraketové obrany (http://www.natoaktual.cz/dramaticky-tyden-nato-s-donaldem-trumpem-putinovi-neustoupil-ale-na-stul-se-vratilo-tema-protirake-ilq-/na_analyzy.aspx?c=A180718_115150_na_analyzy_m02)
- » Natoaktual.cz (2018): Makedonie dostala pozvánku do NATO. Spojenců bude 30 navzdory Rusku (http://www.natoaktual.cz/makedonie-nato-aliance-summit-brusel-zaev-fgl-/na_zpravy.aspx?c=A180713_161003_na_zpravy_m00)
- » Natoaktual.cz (2018): Ruské střely porušují smlouvu, tvrdí Aliance. USA hrozí jejich zničením (http://www.natoaktual.cz/usa-raket-strela-stoltenber-novator-mattis-rusko-hutchinson-pui-/na_zpravy.aspx?c=A181005_095819_na_zpravy_m00)
- » RFE/RL (2018): NATO Issues Strong Statement On Spending, Russia, Amid Discord And Trump Criticism (<https://www.rferl.org/a/trump-russia-nato-summit-ukraine-brussels/29355758.html>)
- » The New York Times (2018): U.S. Officials Scrambled Behind the Scenes to Shield NATO Deal From Trump (<https://www.nytimes.com/2018/08/09/us/politics/nato-summit-trump.html>)
- » The Guardian (2018): Angela Merkel hits back at Donald Trump at Nato summit (<https://www.theguardian.com/us-news/2018/jul/11/nato-summit-donald-trump-says-germany-is-captive-of-russians>)

Pokud budete mít zájem o další informace k tomuto tématu, neváhejte se obrátit na:

Informační centrum o NATO
 Jungmannova 17, 110 00 Praha 1
 info@natoaktual.cz
 tel.: 221-506-758